

Stabsavdelningen
Enheten för trygg energiförsörjning
Eva Liljegren
016-544 21 53
eva.liljegren@energimyndigheten.se

Näringsdepartementet
Energi
Erik Thornström
103 33 Stockholm

Yttrande angående Affärsverket svenska kraftnäts rapport "Samhällets elberedskap - Analys och förslag beträffande elberedskapslagen (1997:288)"

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak Affärsverket svenska kraftnäts (SvK) förslag beträffande elberedskapslagen.
- Energimyndigheten är positiv till SvK:s ambition att utveckla beredskapen och robustheten inom samhället genom en ändring av elberedskapslagen och utvecklade åtgärder inom elförsörjningen.
- Energimyndigheten delar SvK:s uppfattning om behovet av ett utökat samarbete kring risk- och sårbarhetsfrågor och åtgärder inom elberedskapen.
- Energimyndigheten anser dock att vissa formuleringar i rapporten är alltför oprecisa och föreslår därför vissa förtydliganden.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten välkomnar den positiva utveckling av elberedskapen som föreslås i rapporten och delar huvuddelen av SvK:s uppfattningar, bl a att ellagens tillämpningsområde bör utvidgas och att bestämmelser om elberedskap bör införas i lagen. Härmed uppnås en tydligare helhet avseende krishantering inom elförsörjningen, kopplat såväl till systemansvaret, funktionskrav på leveranssäkerhet vid el liksom de säkerhetsåtgärder som olika aktörer inom elförsörjningens redan vidtar.

Rapporten harmoniserar också i stort med de förslag på förändringar i ellagen som Energimyndigheten föreslagit regeringen med anledning av regeringsuppdraget *Prioritering av elanvändare vid elbrist (Styrel)* och den lagändring som antas träda i kraft under 2011.

I rapporten framgår att SvK eftersträvar att få till stånd ett mer systematiskt, enhetligt och fördjupat beslutsunderlag i form av bl a risk- och sårbarhetsanalyser på flera nivåer, i syfte att mer adekvat kunna vidta åtgärder för ett robustare och säkrare framtida elsystem. Energimyndigheten delar en sådan ambition och välkomnar ett utökat samarbete i dessa frågor.

Energimyndigheten anser dock att vissa formuleringar i rapporten är alltför oprecisa och att dessa bör justeras eller förtydligas.

Specifika synpunkter

- I rapporten finns på flera ställen¹ förslag på *"skyldighet för berörda aktörer att medverka"* i risk- och sårbarhetsanalyser.

Med "aktörer" förutsätter Energimyndigheten att SvK avser *"elförsörjningens aktörer"*² och att man önskar få föreskriftsrätt för enskilda elföretag att delta i krisberedskapsarbetet.

Andra väsentliga "aktörer" såsom geografiskt områdesansvariga (främst kommuner och länsstyrelser) förekommer t ex i arbete med att ta fram underlag för styrning av el till prioriterade användare (*Styrel*). Deras verksamhet och deltagande inom krisberedskapen regleras genom andra lagar och förordningar³.

Energimyndigheten anser inte att SvK ska ha särskild föreskriftsrätt för andra än aktörer inom elförsörjningen och föreslår därför att begreppet *"elförsörjningens aktörer"* bör användas.

- SvK föreslår att *"... lagen ska ändras till att reglera ansvaret för planering och övriga åtgärder som behövs för att tillgodose elförsörjningen i landet vid situationer som allvarligt hotar samhällsviktig verksamhet."*⁴ Begreppet *"samhällsviktig verksamhet"* förekommer flera gånger i rapporten.⁵

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i sitt regeringsuppdrag *"En nationell strategi för skydd av samhällsviktig*

¹ Kapitel 1, sida 2, tredje stycke, andra meningen; kapitel 2.3, sida 7, tredje stycket, första meningen; kapitel 8.2, sida 22, femte stycket, andra meningen.

² Kapitel 2.3, sida 7, tredje stycket, första meningen; kapitel 8.2, sida 23, första stycket, första meningen; kapitel 9.1, sida 26, andra stycket, sista meningen.

³ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion

⁴ Kap 2.3, sida 6, fjärde stycket, andra meningen.

⁵ Kap 2.3, sida 6, fjärde stycket, andra meningen; kapitel 8.1, sidan 21 fjärdestycket, första meningen samt sidan 23, tredje stycket, första meningen; kapitel 9.1, sidan 24, *Förslag till ny lydelse*, sista meningen

verksamhet⁶ i uppdrag att definiera och avgränsa begreppet.

Inom *Styrel* används begreppet som samlingsnamn för de elanvändare som samhället anser ska prioriteras vid elbrist. I syfte att särskilja begreppen föreslår Energimyndigheten att "*samhällsviktig verksamhet*" ersätts med benämningen "*viktiga samhällsfunktioner*"⁷.

- Avseende *Styrel* anges i rapporten "... med stöd av en planeringsprocess på lokal och regional nivå kunna prioritera så att de elanvändare som är kritiska för samhället får el, även vid en elbristsituation."⁸
Energimyndigheten påpekar att det är elanvändare som är bedömda som *samhällsviktig verksamhet*, definierad i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) inriktningsdokument⁹ som avses, ej enbart de användare som är kritiska för samhällets funktionalitet.
- SvK anger vid flertal tillfällen att det är väsentligt att åtgärder vidtas utifrån "*en samlad risk- och sårbarhetsanalys som omfattar hela elförsörjningssystemet i ett systemövergripande perspektiv*"¹⁰. Motsvarande skrivningar finns på flera platser i rapporten.

Energimyndighet genomför årligen risk- och sårbarhetsanalyser ur ett systemövergripande perspektiv inom hela energisektorn, d v s även inkluderande elförsörjningen. Myndighetens sektorövergripande analys omfattar samtliga energislag och hela kedjan från tillförsel till användning, inklusive samhällets krishantering på en systemövergripande nivå. Fokus på dessa analyser ligger på energianvändarna samt konsekvenser vid större avbrott/störningar och inte på teknisk detaljnivå.

SvK noterar i rapporten Regeringens krav att varje myndighet, i enlighet med Krisberedskapsförordningen¹¹, "... ska upprätta en risk- och sårbarhetsanalys inom myndighetens verksamhetsområde."¹²

Energimyndigheten anser att det är väsentligt att det sker inom SvK:s hela verksamhetsområde, vilket på olika platser i rapporten för SvK anges till och inkluderar antingen "*produktion, distribution och handel*" eller "*producenter, nätföretag och elhandel*".

Följdaktligen bör meningar som "*Elberedskapsmyndigheten bör få meddela*

⁶ Regeringsuppdrag Fö 2010/698/SSK, daterad 2010-04-14

⁷ Kapitel 3.2, sida 9, tredje stycket, andra meningen.

⁸ Kapitel 7.2, sida 20, andra stycket, första meningen

⁹ *Inriktning för prioritering av elanvändare enligt Styrel -remissutgåva*, MSB dnr 2009-3054, version 2.0, daterad 2010-09-06

¹⁰ Kapitel 2.3, sida 7, andra stycket, första meningen; kapitel 9.1, sida 26, *Kommentarer*, första meningen.

¹¹ Förordning (2002:472) om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap

¹² Kapitel 5.2, sida 14, andra stycket, första meningen,

*föreskrifter om åtgärder som behövs för att kunna upprätta nationella risk- och sårbarhetsanalyser.*¹³ förtydligas så att det framgår att det endast gäller inom elförsörjningen eller myndighetens verksamhetsområde, d v s specifikt för produktion, distribution och elhandel.

Energimyndigheten delar SvK:s uppfattning i sista stycket kapitel 6, "Leveranssäker el", men bedömer att även Energimyndigheten borde vara inkluderad i sista meningen; *"Det behövs i fråga om risk- och sårbarhetsanalyser samt åtgärdsplaner en nära samverkan mellan Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen och elberedskapsmyndigheten".*

Det bör också understrykas att Energimyndigheten har uppdrag att förbereda och efter beslut vid behov vidta "åtgärder" som berör även elförsörjningens område, t ex vädjanden, förbrukningsdämpande åtgärder, ransoneringar och andra både informativa och administrativa åtgärder. Dylika åtgärder behöver naturligtvis genomföras i nära samverkan med berörda myndigheter.

Energimyndigheten välkomnar därför ett utökat samarbete med SvK kring risk- och sårbarhetsanalyser och andra åtgärder inom elberedskapsområdet.

- SvK anger att *"kan det finnas skäl till att överväga en översyn av myndighetsverksamheten på området. En sådan översyn bör leda fram till förslag om en preciserad uppgifts, ansvars- och resursfördelning som ytterligare stärker utvecklingen avseende elberedskap i samhället."*¹⁴

Energimyndigheten anser att det finns en sådan generell beskrivning på myndighetsnivå i "Ansvar och roller för en trygg energiförsörjning" (ER2010:11) där Energimyndigheten beskrivit roller och ansvar inom energiområdet, dock ej enbart specificerad mot elberedskapsfrågor.

Begreppet *"myndighetsverksamheten på området"* bör förtydligas av SvK. Energimyndigheten anser inte att det i dagsläget föreligger behov av organisatoriska förändringar mellan myndigheter.

¹³ kapitel 9.1, sida 25, *Kommentarer*, andra stycket, tredje meningen.

¹⁴ Kapitel 8.2, sida 23, sista stycket.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mattias Eriksson, verksjuristen Fredrik Selander samt handläggaren Eva Liljegren, den sistnämnda föredragande.

Tomas Kåberger
Eva Liljegren

